

Pater THOMAS IDERGARD SJ
 Predikan för Juldagen – Kristi födelse
 2017-12-25
 Jes 52:7-10; Ps 98; Heb 1:1-6; Joh 1:1-18
 S:ta Eugenia katolska kyrka, Stockholm (högmässan)

"Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud ... Genom det har allt blivit till... Och Ordet blev kött och tog sin boning ibland oss".

Kära systrar och bröder, i den biografi över vår Herre Jesus Kristus som Kyrkan presenterar idag på hans födelsedag, gör Aposteln Johannes upp med sin tids dominerande gudsbilder genom att avtäcka den verkliga meningen med välkända begrepp. För den grekiska filosofin var "Ordet", på grekiska "Logos", planen eller tanken, en opersonlig, enande kosmisk kraft. Och en räddare som skulle komma "i köttet" var för dåtida judiska tro en människa med uppdraget att vara politisk befriare.

Liknande tankegångar utövar fortfarande ett starkt inflytande. Sökandet efter en lagbundenhet som förklarar och förutsäger oss, är en strävan efter vår kontroll av världen, om vi bara lyckas knäcka koden, förstå strukturerna, docka in i "kraften". Och beundran av Jesus som en vishetslärare tonar ner hans uttryckligt gudomliga anspråk i påstådd brist på empiriska bevis och avfärdar Kyrkan som en ren mänsklig produkt; allt som uttryck för en längtan efter en "överpolitiker" som kan förverkliga våra ideal.

När Johannes förkunnar att "allt" har "blivit till" genom Ordet, förkunnar han att enheten, skönheten och storslagenheten i kosmos beror av en transcendent, personlig och skapande Gud. Därför börjar evangeliet med exakt samma ord som Skapelseberättelsen i Första Mosebok: "I begynnelsen...", och fortsätter med den hisnande tanken att denna Varats grund, upphov och garant, gör sig själv immanent, inneboende, i sin skapelse; materiell. Ordet "kött", på grekiska "sarx", betecknar konkret, mänsklig, materiell existens.

Så förstår vi att Gud har makt över materien, dvs över allt som finns och inte bara idéer och "det inre". Att inte tro på Jesus jungfrufödelse eller uppståndelse, i fysisk konkret mening som har gått att se och ta på, är att förneka att materien tillhör Gud. Men om materien inte tillhör Gud, är Gud inte Gud. Och då har vi inget hopp. Då har all synd, ondska, allt mörker och alla våra svagheter det sista ordet i all evighet.

Personen Jesus, som i sin mänskliga materia bär Gud in i världen genom att vara Gud, öppnar ett nytt sätt att vara människa på. Vi förstår då att vi – och det är kanske det mest hisnande av allt – får ett erbjudande om att dela detta nya sätt att vara människa på, i evighet med start här och nu, om vi bara vill se var och hur vi finner honom.

"... men världen ville inte veta av honom. Han kom till sitt eget, och hans egna tog inte emot honom."

Gud, den allsmäktige, blir en människa som redan före sin födsel avvisas, det fanns ju inte ett rum ens i det sjabbigaste motellet i Betlehem. Från sin födelse hör han inte till

det som från världsliga utgångspunkter är mäktigt eller hyllat. I hans person, som också är hans enda budskap genom hela hans offentliga verksamhet, ser vi en omkastning av alla värden och måttstockar.

Så måste det vara. Från krubban i Betlehem till korset på Golgata går en rak linje. Jesusbarnets lindor förebådar svepningen i graven. Jesus död är inget misstag. Tvärtom. När det eviga ljuset låter sig begränsas genom att bli en del av det begränsade för att kunna lysa upp det, möter det människans självvalda lutning åt mörkret och måste då dela mörkrets yttersta konsekvens – döden – för att kunna absorbera och neutralisera den så att vår rädsla för den därefter aldrig mer ska kunna släcka ljuset. Som förre påven Benedikt XVI har uttryckt det:

"Gud är kärleken. Men kärleken kan också bli hatad, när den fordrar att man går ut ur sig själv. Den är inte en romantisk känsla av välmående. Frälsning är inte wellness ... utan snarare befrielse från instängdheten i det egna jaget. Priset för denna befrielse är korsets smärta."

Världen vill ännu på många sätt inte veta av Kristus och det han erbjuder. Inte heller alltid vi troende. Vi föredrar t ex lätt det som är populärt och på modet framför Kyrkans lära; Kyrkan som ju Kristus inrättat som Inkarnationens fortsättning och språkrör. Vi skvallrar och baktalar, också varandra, istället för att följa Kristus bud. Vi anstränger oss för pengar och erkännande, istället för att ordna våra liv med hjälp av Guds måttstock. Vi låser lättare in oss i våra egna vardagsbekymmer, framför att se den roll vi kan fylla för ensamma och utsatta runt omkring oss.

"Men åt alla som tog emot honom gav han makt att bli Guds barn, åt dem som tror på hans namn ... Av hans fullhet har vi ju alla fått, ja, nåd utöver nåd"

Julens budskap är att Jesus Kristus även om vi ibland avvisar honom, aldrig ger upp om oss. I Kyrkans sakrament, i synnerhet Eukaristin och Boten, där han är verkligt, inte bara symboliskt, närvarande i materien som det ständigt inkarnerade Ordet, blir hans trofasthet uppenbar. Sakramenten är det nya Betlehem, där Jesus vill födas för och i oss och så starta om med oss, så ofta det behövs, för att tränga undan våra begränsningar med sin fullkomning, våra höga hästar med sin ödmjukhet, vår oro med sin frid.

Med Julen skingrar Gud alla våra gudsbilder och visar sig som han är: han har "talat till oss genom sin son", som vår andra läsning ur Hebréerbrevet uttryckte det. Inte som någon dold, anonym kraft som kan manipuleras för våra syften; inte som en världslig ledare som välsignar det vi vill ha välsignat. Utan som den "hela jorden skall se ... räddar oss", för att tala med profeten Jesaja i vår första läsning; räddar oss från syndens yttersta konsekvens, den eviga döden. Gud visar sig som vår Fader som genom sin Son, dvs sitt Ord, drar oss till sig för att genom nåd alltmer göra oss till det han är av sin natur: gudomliga. Så att Julens yttre, verkliga, materiella händelse inifrån får omvandla vår materia.

Julen ställer ytterst en fråga till oss. Inte om vi alltid lyckas ta emot Jesus Kristus, utan om vi, i alla våra begränsningar, vill ta emot honom och låta honom omvandla oss. Påven Franciskus har uttryckt det så här:

”Det finns ingen plats för tvivel. ... ingen plats för likgiltighet. ... Från och med nu ligger vägen till äkta befrielse och evig frälsning öppen för varje man och kvinna med ett enkelt hjärta.”

Låt oss be om att Jesus Kristus gör vårt hjärta så enkelt att vi alltmer får dela det nya, eviga sätt att vara människa på som han erbjuder; så att hans ljus, ”det sanna ljuset”, då genom oss får lysa allt starkare, för alltfler och, som responsoriepsalmen beskrev det, ”hela världen” kan ”[h]ylla Herren” och brista ”ut i jubel och sång”. Jesus har inte gett oss någon knapp som automatiskt avskaffar krig, hunger, förtryck, sjukdom och lidande. Men han har gett oss Gud. Och det är början till allt annat. Amen.